

EMEKLİ BİR KİMYA MÜHENDİSİNİN SEÇİLMİŞ ANILARI

Lise yıllarımda hep kimya mühendisi olmak istemişimdir, neden bilmem. AFS bursuyla gittiğim Amerikadaki 1965 lise bitirme yıllığında bile bana mesaj olarak yazılan bazı yazılarda, kimya mühendisi olma konusu işlenmiş. Demek ki dünya aleme söylemişim. Şimdi dönüp baktığımda acaba başka bir meslek seçseymişim diye pek bir ikirciliğim olmadı. Zaten ben kimya mühendisliğinin yanında pek çok başka şeyde yaptım. Herhalde az meslek dalı bu kadar varyasyona yetenekli kılabilir kişileri.

Üniversite yıllarından hatırladıklarım arasında çok çalışmak (bir yılbaşı gecesi dahil), stajlar (Rahmetli Süha Hocayla Niğde Çimento Fabrikası ve Batman TPAO Rafinerisi- dereye uçan kamyonetle baslıyan dağlarda bir gece macerası), boykotlar, Komerin arabasının yakılması, bir askeri helikopterin söğütlüğe düştüğünde ilk defa ölüm olayına yakından tanık olmam, Cebeci askeri yurdundaki sefil hayat, Piknik restoranda arjantin bira içmek, yaz tatillerinde İngilterede çilek toplama kamplarına gitmeler gibi anılar var.

Mezun olduktan sonra kararsız bir dönem geçirdiğimi hatırlıyorum. Bir kaç iş degistirip, ODTÜ Kütüphanesinde uzman katalogculuk, İzmir Inciraltı Kolejinde asistanlık, Ankarada bir labaratuvar aletleri getirip satan bir yerde satış işi vs. Sonra bir senelik Avrupa macerası, Almanya, İngiltere, Fransada parasız pulsuz ama anıları güçlü bir hayat. Sonra Avustralya, sene 1973... ve kurtuluş.

Melbourne'a sıcak bir Subat sabahı (burada mevsimler ters biliyorsunuz) indim ve beni ODTÜ den bir yurt arkadaşım karşıladı. Sabah kahvaltısından sonra şehri gezmeye çıktık. Melbourne Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümüne ugradık. Okul tatil olduğu için ortalıkta pek kimse yok, bir beyaz saçlı adamla konuşuyorum. Durumumu anlatıp bu memlekette nasıl iş aranır diye soruyorum, meğerse bölüm başkanı olan Prof. bana hemen oracıkta bir araştırma bursu, master programı ve tutorluk teklif ediyor. Nasıl sevmezsin bu memleketi şimdi. İki seneye yakın oradaki yaşam çok güzel anılarla dolu. Upuzun saçlarımla tam bir özgür hipi hayatı yaşıyorum.

Türk toplumu için epey bir yenilikler getiriyorum bir kaç arkadaşla beraber. Türkçe yayın yapan ilk radyo istasyonunu kuruyoruz, Türk çocukları için ilk iki kres açıyoruz, ilericilerin toplandığı derneklerde çeşitli faaliyetler yürütüyoruz.

Sonra bir petrokimya tesisinde proses mühendisi olarak işe başlıyorum. İlk basvurduğum iş oluyor bu. Zorlanıyorum bu işte. Bize ODTÜ de akademik yönü ağır ama olayların özünü doğru dürüst anlatmadan verilen eğitime bir miktar kızıyorum doğrusu. Nasıl ezberlemisiz herbir şeyi. Fabrikadaki hiç bir problemi kitaplarda bulamıyorum. Hele bir turn-around sırasındaki mutlaka çözülmesi gereken bir olay için günlerce kafa patlatıyorum. Epey pratik mühendislik öğreniyorum bu arada. Rapor yazmanın ne kadar önemli olduğunu, işçilerle nasıl geçinmek gerektiği gibi şeyler cabası. İki büyük kaza ve yangın atlatıyoruz tesisde, kimseler ölmeden ve yaralanmadan. Tesis yarı yarıya iki büyük Amerikan petrol şirketinin elinde. Amerikalıların Avustralya da nasıl çalıştığını gözlüyorum. Türkiye den pek farklı değil gibi. Üniversite günlerinde yaptığımız forumlar, boykotlar, işgaller geliyor aklıma. Yıldızlar kadar uzak anılar.

İki sene sonra yeteri kadar param oluyor ve her zaman hayalini kurdugum bir projemi, uzun Asya turunu gerçekleştirmeye karar veriyorum. İstifa edip, herbirseyi satıp, bir arkadaşla sırt çantaları ile yola vuruyoruz kendimizi. Sene 1977, cebimde Avustralya pasaportu ve hayatımda ilk defa para var. Altı ayda in, Malezya, Endonezya, Tayland, Birmanya, Nepal, Hindistan, Pakistan, Afganistan, İrani gezerek Türkiye ye giriş yapıyoruz. Uzun zamandır ilk defa Türkçe konuşmak zevk veriyor bana. Bu seyahati anlatmaya kalksam herhalde bir kitap daha olur. Onun için sadece herkezin hayatta gençken böyle bir deneyim kazanmasını sağlıklarım. İnanılmaz bir olaydı benim için.

Sonra 3 ay boyunca Türkiye de ne kadar akraba, tanıdık var onları gezdikten sonra Avrupa ya geçiyoruz. Bula bula kendimizi Norveç de buluyorum. Artık para kalmamış vaziyette. İlk başvurduğum işi alıyorum. Nedense hep böyle oluyor. Denizden petrol çıkarma işlerinde mühendislik ve inşaat yapan Aker Grubunda baslıyorum çalışmaya. Meslek hayatımın doruk noktası oluyor bu 3 senelik iş. Bana tam bir serbestlik veriyorlar proje üretme konusunda. Dünyayı dolasıyorum projeler peşinde kosarak. Brazilyadaki Petrobras dan bir büyük iş almam şirkette yankılanıyor. Kuzey Denizindeki platformların üzerinde haftalar geçiriyorum, inanılmaz bir masal dünyası ortamında. Ne yazık ki Norveç çok soğuk, yalnız havası değil, insanların da. Dayanamıyorum ve geri Avustralya ya dönmeyi planlarken ODTÜ Sehicilik Mezunu isimle tanisiyorum, Oslo Üniversitesine lisans üstü bir kurs yapmaya gelmiş olan. Hatımla bir sene sonra evleniyoruz İzmirde. Ve ver elini Melbourne. Hayatımdaki en iyi iki kararı üst üste vermişim meğerse. 1979 bitmek üzere.

Bana kıyak geçen Norveçli şirketin temsilcisi olarak ilk 3 ay onların hesabına Avustralya da etüd yapıyorum. Sonra kapatıyoruz o sayfayı ve baslıyorum Eyaletimiz Victoria nin E.P.A. sinde çalışmaya. evre koruma konusunda detektiflikle karışık işler yapıyoruz. Hava kalitesini düzeltmek için bir büyük imento şirketi, bir günde 120 bin varil ham petrol işleyen rafineri gibileriyle buluşuyorum. Zevkli bir uğraşı: 3 sene içersinde hepsini hizaya getirecek demesem bile o yönde epey yol alıyoruz. Çimento fabrikasının gecenin ortasında gizli yaptığı havaya atıklarını atma operasyonunu infrared kamerayla yakalayıp mahkemeye sununca olay özölüyor. Havaya atıkların nereden geldiğini bilmiyoruz diyen rafineri içinde bir iyilik düşünüyorum: evresini tamamen örtecek şekilde 20 evhanımını rafineri kokuları konusunda eğitiyorum, ellerine birer günlük veriyorum, ve birde rüzgar yön ve hız ölçeri devreye sokuyorum. Zamani bilinen kokuların evlere rafinerinin hangi bacasından geldiğini aletin yardımıyla saptıyorum. Birkaç milyon dolar ve bir kaç sene sonra hava kalitesi düzeline, başka yöne kayıyorum.

Yine denizden petrol çıkartma, ama bu sefer Eyaletin denetleyici olarak. Victoria ya yakın denizlerde Avustralya nin en büyük petrol yataklarının işletilmesinde teknik olarak yeterlilik belgeleri falan hazırlıyoruz. Bürokrasi sikiyor beni ve politika saptayan bir başka hükümet birimine geçiyorum. Burada petrol kesintisi durumunda hükümetin neler yapması konusu işleyen enteresan bir projenin başına geçiyorum. Tüm petrol ağını içeren karışık bir konu, yapılabilecekler kısıtlı. Kararnameler ıkartıyoruz. Bir operasyon odası kuruyoruz, direk olarak petrol şirketleri ve Bakan vs gibi kişilerle ilişki kurabileceğimiz kırmızı telefonlar falan, biraz James Bond vari bir şeyler yani. Üç sene orada çalıştığım sürede sadece bir kere oluyor petrol krizi ve ben uzaklarda bir yerde tatildayken. Apar topar dönüyorum ve tüm yaptıklarımız

senaryolarin tatbikatini yasiyoruz. O kadar planlama sonucu epey basarili atlatiyoruz krizi.

Bu arada toplumla birseyler yapmaya çalisiyoruz. Ingilizce derslerinden tutun da Avustralya da ilk Isçi Partisinin Türkçe konusanlar subesini kurmaya kadar. Fakat bizim gibi tuzu kuru profesyonel sehir bebeleri için zor geliyor toplumun kaprisleri ile ugrasmak ve elimizi etegimizi çekiyoruz. İlk kitabimizi **A Turkish View of Gallipoli: Çanakkale** kitabimizi Haticeyle o zaman yaziyoruz. Türklerin yönünden olaylari anlatimi, savas karsiti yaklasimi ile epey yanki uyandiriyor 1985 senesinde bu kitap. Bu arada dogaya ilgimiz düzenli olarak bizi Avustralya nin degisik bölgelerindeki daglara kamplara yönlendiriyor. Gezmedigimiz görmedigimiz yer kalmiyor. Yurt disi seyahatleride cabasi: Japonya, Bali, Avrupa geziyoruz. 1986 da ilk kizimiz Zeynep dogunca bambaska güzellikte ama epey degisik bir hayat sekli basliyor bizim için. 1989 da ikinci kizimiz Alev evimizi senlendiriyor. Bundan sonraki yasantimiz çocuklar üzerine yogunlasiyor. Harala gürele seneler birbirini kovaliyor.

Ben yine is degistirip Endüstri Bakanligina Sektör Müdürü oluyorum. Burada da isim KOBİlere hükümet desteği saglama. Sirketlere üretimlerindeki verimlilik arttirsinlar diye krediler, fonlar veriyoruz, yurt disina ihracat yapsinlar diye onlari toparlayip çeşitli ülkelerde fuarlara, misyonlara götürüyoruz, yatirimi tesvik için yurt disindan sirketlerle iliskiyeye geçiyoruz, raporlar vs. hazirliyoruz. Bir ara buradaki büyük bir gemi yapimcisi sirketi Türkiye ye bile götürüyorum. Güzel bir projeyi almak üzereyken ekonomik kriz projeyi durduyor. Çok zevkli bir is, sirketlere para dagittigimiz için çokda seviliyoruz.

1993 de Türkiye den Avustralya ya göçün 25inci senesini kutlamak için Haticeyle ikinci kitabimiz **The Turks in Australia** yi yaziyoruz. Bunun zararlarla sonuçlanan finansmanini kendimiz yapıyoruz. Geceli gündüzlü, hafta sonlu çalismalar sonucu kizlarimizi ihmal etmekde cabasi. Ama sonuçta ortaya güzel bir ürün çikiyor ve göçümüzün tarihi yazili olarak topluma sunuluyor.

1995 de sevgili Nevin Selçuk Hocanın gelisiyle Avustralya ODTU Mezunlari Klübünü kuruyoruz ve ben ilk baskani oluyorum. Ayni sene Monash Üniversitesi ile ODTÜ yü kardeslestiriyoruz. Suat Ungan hocamız geliyor 7 Temmuz daki ortak agaç dikme törenine. Vay be neredeyse 10 sene olmus. Türkler gibi basliyoruz ama Ingilizler gibi bitiremiyoruz ve çok basarili bir örgüt islevsiz hale geliyor 3-4 sene içinde.

Hatice sehir plancisi olarak Konut, Planlama sonra Yerel Yönetim Bakanliklarında politika üreten birimlerde basarili bir sekilde yükseliyor.

Benim isimde enteresan bir projede 6nci World Congress of Chemical Engineering olayini Melbourne a kazandırmak ve sonra Yönetim Kurulunda çalisarak dünyanın tüm ünlü kimya mühendislerini burada topluyoruz. Ve sürpriz olarak Hocamız Canan Özgenide Kongrede misafir ediyoruz.

2000 e gelindiginde bizim nesil için anne baba kaybetme çağı basliyor, üç sene içinde ben önce babami, sonra annemi, en sonda Hatice babasini kaybediyor. İnsani epey sarsan, yasama baska bir perspektif getiren olaylar bunlar.

Gelelim 2005 e. Ikimizde emekli olmus, iki evlat büyütmiş, iki kitap daha yazmış olarak hayatın tadını çıkarıyoruz. Aslında ben pek yerimde rahat duramayıp üç bes projenin pesindedeyim kosmuyorum değilim. Bir kaç gönüllü pozisyonumda var: Bayside Business Board Chairman, Ethnic Enterprise Advisory Council vs. Bu arada Avustralyada yaşamın sunduğu pek çok olanakta kullanılmaktadır. Sabah deniz kıyısı yürüyüşleri dışında, ben düzenli tenis, bisiklet, düzensiz olarak golf, balıkçılık ve yelken ile uğraşıyorum. Dünyanın dört tarafına yapacağımız gezi planları çıkarıyoruz. Listenin başında Türkiye'yi görmediğimiz yerleri sonra Tuscany ve Provence da bir yaz, Pasifik adaları ve benim 80'inci yılımleri kutlamak için Hatice'nin izin verdiği Rio Karnavali var.